

„Je mehr Sprachen du sprichst, desto mehr bist du Mensch“ – spolupráce německé sekce Jazykového centra UPa a nadace Brücke/Most-Stiftung Dresden

Šárka Zikešová, Ilona Bourová

Výuka jazyků na Univerzitě Pardubice hraje podobně jako na jiných univerzitách a vysokých školách v České republice nezastupitelnou roli v terciárním vzdělávání a jedním z úkolů je i příprava budoucích absolventů na požadavky trhu práce a na jejich budoucí uplatnění. Dalo by se předpokládat, že téměř všichni studující budou zapojeni do jazykového vzdělávání formou povinně volitelných předmětů nebo volitelných kurzů, a že v jejich zájmu bude znalost minimálně dvou světových jazyků. Proto již druhým rokem uspořádala německá sekce Jazykové centra UPa v rámci programu Německý jazyk a reálie studijní cestu do Drážďan s cílem praktického využití německého jazyka. Do letošního ročníku se zapojilo 10 studentů ze všech fakult UPa, kteří od 9.–13. dubna 2017 absolvovali zajímavý program s diskuzemi a prezentacemi v rámci spolupráce s nadací Brücke/Most-Stiftung Dresden a Technische Universität Dresden, obohacený o nejruznější exkurze členy na specifický jazyk jednotlivých fakult. Záměrem studijní cesty do Drážďan bylo poskytnout studentům vhled do specifik německé kultury a komunikace prostřednictvím cílového jazyka, zprostředkovat jim kontakt s hodnotami a názory obyvatel metropole bývalého „Východního Německa“ (muzea, galerie, diskuze v terénu na základě pracovních listů). Studenti měli možnost setkat se se studenty češtiny z Technische Universität Dresden, kdy si na základě osobních rozhovorů mohli vyměnit své studijní i jazykové zkušenosti.

Velmi přínosná je spolupráce s nadací Brücke/Most-Stiftung Dresden, která byla založena v roce 1997, a je **nevládní neziskovou organizací**, která sleduje výhradně obecně prospěšné a nekomerční účely. Stanovila si za cíl spolupráci s Českou republikou a jinými státy střední a východní Evropy na podporu jejich začlenění do Evropské unie. Posláním nadace je nabídnout otevřené fórum všem, kteří vyhledávají interkulturní setkávání mezi Němci a Čechy a podporuje tak zájem mladých lidí o jazyk a kulturu svých nejbližších sousedů. Nadace má své sídlo v Drážďanech a provozuje pobočky ve Freiburgu a v Praze. Bohužel se momentálně tato instituce nachází v existenčních problémech, o čemž informují i renomovaná německá média (Welt: <https://www.welt.de/regionales/sachsen/article165878816/Bruecke-Most-Stiftung-muss-aufgeben.html>; Focus Online: http://www.focus.de/regional/dresden/gesellschaft-bruecke-most-stiftung-muss-aufgeben_id_72782

Proč vůbec byla 4. srpna 1997 tato nadace založena? Pro osvětlení této otázky jsme si vypůjčily slova zakladatele pana Helmuta Kösera „Most spojuje“ (2010),

kteřá můžete najít v originále na stránkách <http://www.bmst.eu/alles-ueber-die-stiftung/stifter.htm>:

„Často jsem byl tázán, proč jsem založil nadaci Brücke/Most-Stiftung. Každý člověk zažívá ve svém životě klíčové okamžiky, které trvale ovlivní jeho myšlení a jednání. Pro mě jako politologa to byla porážka „Pražského jara“ v roce 1968 a „sametové revoluce“ v roce 1989 ve střední a východní Evropě. Měl jsem vždy blízko k Čechám, popř. k České republice, díky literatuře a hudbě a rovněž jsem se zajímal o komplikované historické vztahy mezi oběma zeměmi. Když jsem jako malý chodil do školy, konalo se v mém rodném městě mezinárodní setkání, které se jmenovalo „Die Brücke“ (most). Tato akce sloužila v poválečné době k porozumění mezi oběma národy. Další výrazný vliv měla na mě moje matka, Gertrud Köser, členka naší nadace, která se mnoho let angažovala v otázce křesťansko-židovského smíření. Tudíž to nebyla žádná náhoda, že mě po „převratu“ v roce 1990 osud zavedl do Terezína. Myšlenka „Mostu“ vznikla zcela spontánně v roce 1990. Ve městě Hof překlenuje jeden most údolí, který byl tehdy zcela zničen. Člověk musel jet dolů do údolí a přitom mu padl zrak nahoru k mostu. Tu mě napadla myšlenka vybudovat most. Most porozumění, bez předsudků, bez výhrad a vzájemného obviňování, často na základě společné strastiplné minulosti. Založení nadace následovalo téměř současně v době „Německo-českého prohlášení“ v roce 1997, které se nazývalo také „Deklarace smíření“. Kupole věže vily Brücke-Villa v Drážďanech obsahuje deklaraci a statut nadace. Od té doby je vila častým a rádo navštěvovaným místem Drážďan.“

Obr. 1: Sídlo nadace Brücke/Most-Stiftung v Drážďanech,
<http://awakeningmovie.de/x/event/bruckemost-stiftung-dresden/>

Třebaže je organizování výjezdů do Drážďan stále ve fázi vývoje, mají tyto akce význam jak v jazykovém, tak i v interkulturním rozměru, což je potěšující zjistit především z pozitivní zpětné vazby německých i českých studentů. Nabízí se otázka, jak se organizátorky výjezdů mohou tuto zpětnou vazbu od studentů sofistikovaným způsobem dozvědět? K tomuto účelu slouží již několik let velmi dobře uživatelsky přátelský systém Mahara ePortfolio, který ze své podstaty umožňuje tvorbu vlastního elektronického portfolia, sebe prezentací, blogů, online žádostí o pracovní místo a tvorbu speciálních stránek, které cílí na ostatní zaregistrované uživatele nejen z interního prostředí, ale i prostředí externího. Na tomto základě spočívají skupinové prezentace, které jsou navzájem prolinkovány, sdílené stránky je možno též zveřejnit pomocí webových stránek.

Obr. 2: První část stránky skupiny č. 1, <https://unicom.upce.cz/mahara/view/view.php?id=9835>

V rámci kurzu Německý jazyk a realie (kurz USLUE), který je prioritně zaměřen na studijní výjezdy, byl postup práce se systémem následující: studenti rozdělení do tří skupin obdrželi před výjezdem pracovní listy s konkrétními úkoly, které se lišily svou tematikou dle daných lokalit města Drážďan (městské čtvrtě Loschwitz, Blasewitz) a města Lipsko a zároveň každá skupina musela zpracovat separátní individuální úlohy. Celkem bylo uloženo studentům 9 otázek, které studenti zodpovídali formou cíleného dotazování rodilých mluvčích v jednotlivých čtvrtích, fotografováním a samozřejmě i přípravným rešeršováním (Stadterkundungen). Zde se ukázalo, že možnost propojení textu, fotografií a videí v jeden celek v systému Mahara bylo pro studenty velkým motivujícím faktorem, pravděpodobně z důvo-

du, že majorita mladých lidí dokonale zachází se sociálními sítěmi. Po příjezdu na domovskou univerzitu studenti prezentovali své výstupy studijní cesty klasickou prezentační metodou před publikem jak pomocí PowerPointu, tak prostřednictvím vytvořených stránek v systému Mahara ePortfolio. Je dobré zdůraznit, že všechny prezentace měly velmi dobrou úroveň, ať již po jazykové či formální stránce, což bylo dle našeho mínění způsobeno faktem, že mnozí studenti se zúčastnili studijních cest již poněkolikáté. Jako příklad uvádíme ukázkou části stránky skupiny č. 1, která zpracovala úkoly svého pracovního listu (viz obr. 3).

Aufgabenblatt für Gruppe 1.

1.
2.
3.

I. Loschwitz:

1. Wie ist die Brücke „das Blaue Wunder“ mit dem Stadtviertel Loschwitz verbunden, wie finden die Einheimischen die Brücke?
2. Welche Künstler machten Loschwitz so bekannt?
3. Welche wichtigen Gebäude haben Sie gesehen, machen Sie Fotos davon.

II. Blasewitz:

1. Was ist am Stadtviertel Blasewitz interessant?
2. Was haben sie über die Brücke-Moost-Stiftung erfahren?

III. Leipzig:

1. Welche Unterschiede sehen Sie zwischen den Städten Leipzig und Dresden?
2. Was ist im Völkerschlachtdenkmal an der Rezeption/Kasse zu erhalten?
3. Wie finden Sie das Studium und das Studentenleben in Leipzig?

IV. Wo kann man sich im Altstadtzentrum erholen?

Obr. 3: Pracovní list skupiny č. 1

Závěrem bychom chtěly podotknout, že z didaktického hlediska lze konstatovat, že největším přínosem implementace systému Mahara je právě podpora konstruktivistického pojetí vyučování. Konstruktivistický přístup ke vzdělávání odbourává pasivní příjem informací a naopak zdůrazňuje využití metod založených na aktivní spolupráci, kreativitě a participaci studenta. Rozvíjí se tak schopnosti komunikovat, spolupracovat a aktivně se vzdělávat v rámci samostudia na základě jeho explorativní aktivity. Tento způsob didaktického pojetí spočívá ve využití editačních nástrojů za účelem iniciovat změnu tradičního způsobu myšlení studenta a pomocí tzv. „otevřených technologií“ podporovat kolaborativní přístup nejen k výuce cizích jazyků, ale i k autonomní přípravě různých materiálů včetně rešeršního

monitoringu informací, což generuje aktivní práci se zdroji jak virtuálními, tak „klasickými“.

Jsme proto velmi rády, že vedení Jazykového centra UPa tento způsob výuky německého jazyka již několik let úspěšně podporuje a věříme, že i v budoucnosti budou studijní cesty nedílnou součástí aktivit německé sekce JC UPa. Chtěly bychom touto cestou zároveň oslovit germanisty a vyučující německého jazyka s prosbou jakékoli podpory zachování existence nadace Brücke/Most-Stiftung.

Autorky

Mgr. Šárka Zikešová je absolventkou Pedagogické fakulty UHK, obor německý jazyk a dějepis. Od roku 2008 vyučuje německý jazyk pro ekonomy, německý jazyk pro zdravotnictví a všeobecný jazyk v celouniverzitních kurzech v Jazykovém centru Univerzity Pardubice, působí zde rovněž jako interlocutor mezinárodních jazykových zkoušek ŐSD, rovněž se podílí na přípravě online kurzů v rámci LMS Moodle pro studenty Univerzity Pardubice a na ústním testování studentů v rámci programu Erasmus, koncipuje a monitoruje práci studentů v systému Mahara E-Portfolio. Od roku 2011 v rámci programu Celoživotní vzdělávání moderuje a organizuje Moderované diskuze v německém jazyce ve spolupráci s Goethe Zentrem Pardubice.

Mgr. Ilona Bourová je zaměstnána jako asistentka výuky cizích jazyků Jazykového centra Univerzity Pardubice. Je absolventkou Filozofické fakulty a Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy, obor německý jazyk, pedagogika a tělesná výchova. Na Univerzitě Pardubice vyučuje německý odborný jazyk se zaměřením na ekonomii a všeobecný jazyk v celouniverzitních kurzech. Mgr. Ilona Bourová je členkou vedení a vedoucí německé sekce a podílí se na plánování výuky v rámci Jazykového centra ve spolupráci s dalšími fakultami univerzity a na tvorbě celkové pracovní koncepce útvaru. Od roku 2007 je garantem certifikovaných mezinárodních zkoušek ŐSD (Rakouský jazykový diplom). Rovněž participuje na ústním testování studentů v rámci programu Erasmus+.